

Diederik Stapel: beeldend kunstenaar

Gepubliceerd: 05 november 2011 08:20Laatste update: 05 november 2011 14:53

-
-
-

Het einde van de carrière van Diederik Stapel was voorspelbaar: de gevallen professor liet zijn vrouw melden dat hij 'ernstig ziek' is. Dat klopt misschien, maar dat maakt hem nog niet zielig. Door Arjan Dasselaar.

Voordat dit decennium voorbij is, zal Diederik Stapel een boek uitbrengen. Wellicht met een titel die een klein beetje heroïek verbeeldt. Of juist lichtjes riekt naar slachtofferschap. Mogelijk zelfs een combi van beiden. Iets als 'De eenling', 'Zoekend naar de waarheid' of 'Wetenschapper in het duister'.

Waarom ik dat zo zeker weet? Omdat de campagne voor het herstel van de naam van Diederik Stapel al is begonnen. Stapel zelf gaf de aftrap, maandag toen de commissie-Levelt het interim-rapport uitbracht waaruit bleek dat Stapel structureel, jarenlang en op uiterst manipulatieve wijze gefraudeerd had.

Geen René Dijkstra

De zaak-Stapel valt niet te vergelijken met de kwestie-Dijkstra, de psycholoog die de fout maakte plagiaat te plegen. René Dijkstra tikte gedeeltes van andermans werk over en had daar uiteindelijk vooral zichzelf mee.

Wat Stapel deed is vele malen erger. Als man van de wetenschap, en dus van de zoektocht naar de waarheid, verzong hij leugens.

Brute roofoverval

Daarvan is Stapel het minste slachtoffer. Zijn vakgebied, de sociaal-psychologie en in bredere zin alle sociale wetenschappen, zal jaren met reputatieschade geconfronteerd worden. Zijn promovendi, die door Stapel in veel gevallen van vervalste gegevens werden voorzien, wellicht hun hele carrière.

Diekstra vergelijken met Stapel is kortom een winkeldiefstal van een zak pepernoten gelijkstellen met een brute roofoverval. Diekstra struikelde over zijn eigen benen, Stapel lichtte anderen pootje. De gevallen professor beschadigde anderen ter meerdere glorie en eer van zichzelf door niet-bestaand onderzoek als echt te presenteren.

Verdwenen geld, gedupeerde promovendi

Door Stapels toedoen is geld verdwenen, dat nog altijd niet terecht is. Voor al dat gefingeerde, nooit uitgevoerde onderzoek waren immers wél budgetten beschikbaar. Bovendien zijn zeker 14 studenten gepromoveerd op door Stapel vervalste gegevens.

Om zo met andermans carrières om te springen, vereist óf een totaal gebrek aan empathie, óf het vermogen je medeleven selectief uit te schakelen. Stapel gaat dus niet in letterlijke, maar toch zeker in figuurlijke zin over lijken.

Ikke, ikke, ikke

Diezelfde man bestaat het om, uitgerekend op de dag dat zijn verraad ten volle duidelijk wordt, aandacht voor zichzelf te vragen.

Stapel gaf maandag namelijk een verklaring vrij. Die verstuurde hij naar de pers, waar hij de commissie-Levelt nauwelijks te woord had willen staan. Die schepte hij af met een inhoudsloos kattenbelletje van 120 woorden. De [persverklaring](#) van Stapel telt bijna 400 woorden.

Publicatieplicht: doorzichtige manipulatie

Duidelijk is waar de prioriteiten van Stapel liggen: bij zichzelf, net zoals in de tijd dat hij met zijn oplichterij nog succes boekte. Blijkt ook uit Stapels verklaring, waarin hij de schuld geeft aan de publicatieplicht die veel universiteiten hanteren voor hun wetenschappelijke medewerkers.

Pure manipulatie. De plicht om te publiceren is gehaat onder veel wetenschappers. Je hoeft dus geen rasoplichter te zijn om te begrijpen dat je door de schuld te geven aan ‘het systeem’ allicht een paar medestanders aan je kant krijgt.

Man met oprecht berouw

Stapel wijdt in zijn uiterst precies geformuleerde verweer dan ook geen woord aan al die wetenschappers die prachtig en bovenal correct onderzoek publiceren zonder te liegen.

Stapel had de energie die hij aan zijn persverklaring besteedde, trouwens ook kunnen gebruiken om schoon schip te maken. Een man met oprecht berouw had kunnen uitleggen waar het verdwenen geld is gebleven, en welke wetenschappelijke misstappen de commissie-Levelt wellicht nog niet ontdekt heeft.

Lust naar roem en geld

Het moet vervolgens een grote schop in de maag zijn van Stapels slachtoffers dat de fraudeprofessor impliciet ontkent zelf verantwoordelijk te zijn voor het aangedane leed. Hij schrijft namelijk: ‘Ik zal nog diep moeten graven om te achterhalen waarom dit alles gebeurd is, wat mij hiertoe heeft bewogen.’

'Waarom dit alles gebeurd is.' 'Wat mij hiertoe heeft bewogen.' Alsof Stapel bezeten was door een boze geest, in plaats van de lust naar roem en geld.

Beeldend kunstenaar

Diederik Stapel is een beeldend kunstenaar. Jarenlang boetseerde hij met zorg het beeld van een succesvolle, oprechte wetenschapper. En nu werkt hij aan een nieuw kunstwerk: dat van een moderne Atlas, een intelligente man die bezweek onder de druk van de te veeleisende wetenschap.

Met kunst is niets mis, maar deze man gebruikt zijn omgeving als bouwstenen. Eerst zijn studenten en promovendi, en nu zijn vrouw die namens hem een zelig verhaal moet ophangen.

Je moet dus niet alleen wel heel erg van kunst houden, maar ook mensen haten, om deze man ooit nog bewondering te schenken

*Ref.: Diederik Stapel beeldend kunstenaar.docx
4/06/2018 18:03*